

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VEKÉN

Hgy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... 4 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI LAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak pályáján.
TASARVÓ-UTCA, 27.

ADÓBEVÉTELEK:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Staubert József.

Szerda, szeptember 18.

Mai lapunk főbb közleményei:

Megbukott a közlelmzési miniszter.
„Hivatalosan árdrágit... mintegy uzsorás lesi.”
Az újszentannai wienl gyerekek.
Szóba sem áll a főispán a Pamutközponttal.
Páris bombázásának halottjai.
Rutor a szegény házaspároknak.
Katonák által inzultált aradi mérnök.
Ribillió egy meg nem történt kinevezés miatt.
Arany érmes repülő katasztrófa Aradon.

Félrevezetett miniszter.

Köztudomásu, hogy a Központok néhány embernek vagy néhány vállalatnak a magán üzletei. A cukorközpont néhány cukorgyárosnak, a bőrközpont egy pár bőrgyárosnak és bőrnagykereskedőnek, a pamutközpont két-három textilgyárosnak és pamutkereskedőnek a nagyszerűen jövedelmező magán vállalata. Az állam ezeknél a központoknál, mint hitelt emelő zsráns szerepel s jövedelmeinek egyik főforrását látja bennük. De épen, mert ennyire magánüzletek ezek az intézmények, korántsem kell nebánsvirágoknak tekinteni, szentnek és sérthetetlennek tartani a bussinesnek e pénztermő raktárait, hiszen az altruizmustól legalább is oly messzire estek ezek, mint mi sajnárgatott fogyasztók a központok üzérkedő raktáraitól.

A központnak nevezett természeti aberráció a háboru alatt kártékony állattá nőtte ki magát, amelynek rendkívül tanulságos a természetrajza. Különös tükegyűjtő intézmények ezek a központok. Felhalmoznak bizonyos összegeket, melynek 5%-os kamatát a központ urai élvezik, a jövedelem többi része névszerint az államé. De hogy ez az 5%-os kamatoztatás mikor következik be s mennyi jövedelem marad meg az államnak: az csak könyvelés és lelküismeret kérdése.

Igazán nem tudnók okát adni annak, hogy miért kellene a dolgaikat rosszul ellátó központokkal szemben tovább is hallgatnunk s azokat megkülönböztetett tiszteletben részesitenünk. Önző intézmények ezek, melyeket erősen jellemez az a körülmény, hogy a bennük résztvevő urak mind igen-igen nagy vagyona és keresetre tettek szert a háboru folyamán. A hadimilliomosok nagy része a központokból került ki.

Hiszzen ha a nagy közönséggel szemben elvállalt kötelezettségeiket kifogástalanul töltenék be, talán könnyebb szívvvel siklanánk el e vagyongyűjtő állomásnak a hibái mellett, de amikor azt látjuk, hogy a központok hiányos szociális érzéke az oka a legtöbb háborus bajunknak, akkor mégis csak fel kell kiáltanunk s ezek megszüntetését vagy átgyurását kell követelnünk. Az ország összes közellátási hivatala tanubizonyságot tehet amellett az igazság mellett, hogy a központok lassu ügykezelése s

közünyös intézkedései miatt kényssor akadt meg az adminisztráció s hány lényeges lélek jajtult fel? De tanubizonyságot tehetnek mindazok, akiket rossz sorsuk várta a központok közelébe vitt, hogy mily kevés jóbarat és megértés van ez intézmények háboru szagu levegőjében. A haszon bálványja itt az isten s nem az altruizmus a vezérő gondolat.

Ezt a tendenciát látjuk abban a harcban is, mely újabbán Arad város főispánja és a Pamutközpont között kitört. A páris üzleti érdek szólalt meg a pamutközpont vezetőségében, midőn a főispán jóakaratu intézkedésének gátakat állított. Nem tekintette a jogos igény kielégítését, nem nézte az aradi árvák és lerongyolódott szegények meztelen nyomoruságát, az elmaradó hasznot látta csupán s félt a precedenstől, mely az aradi példa nyomán más helyeken is hasonló cselekedetekre adhat okot.

Ha csakugyan altruista és közjóléti intézmény volna ez a pamutközpont, örülnie kellett volna, hogy válságban a szűkösökön és nélkülözőkön sietve segített egy hatóság. A pamutközpont nem ezt tette. Félrevezette a minisztert s valótlanúságot mondott az aradi főispán intézkedéséről. A harc tehát kitört a központ és a főispán között s ez a harc országos jelentőségű. Ebben a közlelmzésben nem szabad elbuknia a jósnak és az igazságnak. A miniszternek, akinek igazságot kell tennie e vitában, nem lehet más dolga. Échetlen megmástania a főispán intézkedését, amely teljes egészében a közjót szolgálta. Ha fáj a Pamutközpontnak a 300 méter barchend elmaradt haszna, azt nem szabad a miniszternek egy humánus hatósággal megfizettetnie. Hiszük is, hogy a kapzsi központ dezavualása nem fog elmaradni. (z. a.)

Anglia válaszolt békejegyzékünkre.

(Balfour szerint nincs itt az ideje az eszmecsereinek. — A franciák sikertelenek tartják a békeoffenzívát.)

Rotterdamból jelentik: Burián békejegyzékéről az első hivatalos megvilátozás híre ideérkezett. Balfour külügyi államtitkár nyilatkozott róla és nyilatkozásaiban többek között a következőket mondotta: 'A jegyzékben nem látok kilátást arra, hogy a célt, melyet a szövetségesek maguk elé tűztek, az olyan békét, amely több volna a fegyverszünetnél, elérhetők. Van-e a legkisebb kilátás is arra, hogyha elfogadjuk azt a javaslatot, mely szerint nem kötelező tanácskozásokat folytassunk, minden kérdés kélden megvitatható lesz-e. Bármennyire igyekszem is azt a javaslatot kedvező szemmel nézni, nincs módomban erre a kérdésre igenlőleg válaszolni. Az idő az eszmecsere még nem érett meg. Az entente államok lakossága vágyakozik a béke után, de nem olyan ostoba, mint néhányan a központi hatalmak országában hiszik. Lakosságunk megérti, hogy az eszmecsere hiába való volna, ha csak Németország a függőben levő kérdésekről egész más szellemben nem gondolkodik mint a német államférfiak. A németek azt hiszik, hogy a hozánk intézett javaslattal előtudják segíteni soraínk megbontását. Ezért nagy sajnálattal ugyan, de arra a következtetésre kell jutnom, hogy a javaslat célja nem az, hogy a megegyezéses békét létrehozza, hanem hogy erőnket megcsökkentse.

Párisból jelentik: A francia kamara folyosóján a magyar és osztrák békelépésről élénk eszmecsere folyt. A vezető politikusok tartózkodtak véleményük nyilvánításától és nagyjában az a vélemény alakult ki, hogy a bécsi jegy-

zékre kedvező választ adni nem lehet és így a külpolitikai és hadihelyzet aligha fog megváltozni. A belpolitikai helyzetre mindenütt előreláthatólag jelentékeny hatása lesz a jegyzéknek.

Párisból jelentik: Az osztrák-magyar békejegyzék e hónap 15-én lett ismeretessé Párisban. Diplomáciai körökben nem okozott nagy meglepetést és úgy tekintik, mint az entente legutóbbi két havi sikereinek következtetését. Általában az a felfogás, hogy a helyzet a legutóbbi időben igen jelentékenyen megváltozott. Nagy különbség van a mostani javaslat és a német császárnak eddigi beszédelt illető álláspontja között. Mégis úgy látszik, hogy az új békeoffenzíva mostani pilanatokban nem jár sikerrel.

Zürichből jelentik: A Sveizerische Telegraphen Informató értesülése szerint Burián jegyzékét Clemenceau vasárnap éjszaka kapta meg. Viviani kijelentette politikai barátainak, hogy az ellenség ajánlatát mielőtt válaszolnának, tárgyalás céljából a parlamenti bizottság elé terjeszti.

Genéből jelentik: A ma ideérkezett francia lapok közül a L'Eny Progressz című lap hétfői száma már közli Burián jegyzékét, de minden kommentár nélkül. A párisi lapok 16-i számukban már egyáltalában nem említik a jegyzéket.

Frankfurtból jelentik: Német parlamenti körökben azt hiszik, hogy az entente Burián jegyzékére ellenkérdésekkel fog válaszolni.

„Hivatalosan árdrágít... mint egy uzsorás lesi...”

(Arad főispánja lerajzolja a Pamutközpontot a minisztere előtt.)

Barabás Béla levelét megírta, de a Pamutközpont aligha teszi ki az ablakába. A levél — hivatalos nyelven „igazoló jelentés” — a kereskedelmi miniszternek van címezve, de a nevezetes központnak szól, amely egy csekélység miatt országos botrányt akart és ime megkapta. Ilyeneket még nem mondottak központnak, amelyeneket 6 Arad főispánjától egy hivatalos jelentésben kap. Érdemes ezt a szenzációsan bátor és nyílt írást elolvasni.

A főispán elmondja, hogy eddig milyen sürgönyváltás történt közte és a központ közt. Ezeket a sürgönyöket már a multkor ismertettük. Abban történt megállapodás, hogy a főispán majd jelentést tesz, miért vetette el a két kereskedőtől a pargetot.

— A Pamutközpont — folytatja a főispán — a helyett, hogy ezen megnyugtató jelentésemet egyelőre tudomásul vette volna s bevárta volna a tényállást és a helyzet kényszerűségét feltüntető jelentésemet, sietett Nagyméltóságodhoz: — *árulkodni, nemcsak, de nagy lármával nagyméltóságodat félre is vezetni*, a melynek eredménye volt az a szigorú távirat, a melyet az aradi táviróhivatala ma délelőtt bizalmasan közölt velem. (Ezt a táviratot más helyen közölik. A szerk.) Őszintén sajnálom, hogy ezt a jelentéktelen kis dolgot a Pamutközpont oly nagyra felújta s még idő előtt alkalmatlankodott nagyméltóságodnál. Ez az oka annak, hogy jelentésemet most már nem a Pamutközponthoz, — *a melynek oktalán riadalmát figyelmen kívül hagyom*, — hanem nagyméltóságodhoz intézem, mint a ki ezen ügyben egyedül van hivatva intézkedésem felett bírálatot gyakorolni s azt tudomásul venni, esetleg másként rendelkezni.

Miként említettem, a Pamutközpont által hozzám intézett távirat (a multkor. A szerk.) tele van valótlanosságokkal, illetve tévedésekkel. És pedig:

a) Nem való, hogy én olyképen intézkedtem, miszerint az aradi kereskedők a Pamutközpontnak bejelentett áruikat *szabadon eladhatják*. Nem tudom megérteni, hogy a Pamutközpont honnan vette ezt az abszurdumot.

b) A Pamutközpont azt állítja táviratában, hogy ezt a budapesti lapokból olvasta. *Ez egyszerűen nem igaz*.

c) A Pamutközpont téved, a mikor fejemre olvassa a 2593—1917. számú kormányrendeletet, a melyet én is olvastam s már akkor ismertem, a midőn rendeletemet kiadtam.

d) A Pamutközpont téved azzal is, a midőn táviratában a 2593—1917. sz. kormányrendeletet tartja szemem elé. Mert ez a rendelet 1917. november 8-án lett kiadva. Én azonban olyan cikkeket oldottam fel a használatlan ság rozsdás zárja alól, a melyek e rendelet kiadása előtt 4 hónappal, vagyis 1917. júliusában lettek lefoglalva. Nem restellem bevallani, hogy én a még 1917. júliusában eszközölt lefoglalás alapjául szolgáló kormányrendeletet nem ismertem (akkor én még nem voltam főispán). De azt tudom, hogy az 1917. júliusban lefoglalt áruk feloldásával, az 1917. évi november 8-án kiadott kormányrendeletet meg nem sérthettem.

e) A Pamutközpont abban is téved, a midőn az én rendeletem betartása esetére, a kereskedőket nemcsak nagy kellemetlenséggel, de *büntető* feljelentéssel is megfenyegeti. Azért,

hogy a kereskedők, az én szintén „kormányhatalomsági” rendeletem alapján, a zár alól feloldott árukat az aradvárosi közelielmezési és közellátási hivatalnak szabályszerűen s jegyzék mellett kiadták, *büntető eljárás alá egyáltalán nem vonhatók*. Legfeljebb kihágási eljárás volna indítandó ellenük. a rendelet 15. §. alapján, de csakis akkor, ha ők ezen később meghozott rendeletet *megszegik, vagy kijátszák*. Ők azonban ezt nem tették, hanem egyszerűen engedelmeskedtek egy felsőbb rendeletnek, a melyért nem ők, hanem én vagyok felelős, a ki a rendeletet jogosan avagy jogtalanul, hatáskörömön belül-e, avagy kívül kibocsájtottam. És én biztosítom a Pamutközpontot, hogy *széles Magyarországon nem fog kapni sem büntető, sem kihágási bíró, a ki ezeket a kereskedőket el fogja ítélni*.

Azonban az elmondottak, mind csak formaságok, *most jön a lényeg*. És ez engem nem csak feljogosított, de kötelességemé is vált olyképen rendelkezni, a hogyan azt megtettem.

A tény az, hogy az aradvárosi árvaház, a gyermekkórház s a szegényekháza sőt, a többi közérdekű és emberbaráti intézmények a legsíralmasabb helyzetben vannak. *Nincs alsó ruhahemű, s a mi van, teljesen rongyos és kevés. Ma-holnap meztelenek lesznek árvaink, beteg gyermekeink, szegényeink*.

A másik tény az, hogy ezekhez az alsó ruhákhoz és ágyneműkhez szükséges anyagot nem lehet sehohsem beszerezni. Miért?

Mert ráfeküdt a Pamutközpont.

Készlet az van bőven, de valahányszor annak felhasználása kéretik, *rideg visszautasítás az eredménye*. Ezt azonban elviselni nem lehet s az égető szükségét, legalább részben enyhíteni kell. 2700 méter anyagra lett volna Aradon a városi közintézményeknek szükségük. No és én, a Kilyényi és Strasser cégnél feloldottam 264 métert, a Singer Sándor cégnél 422 méter, *összesen 686 métert*. És ezért a csekélységért, a mely a legsürgősebb szükségletnek a negyed részét sem teszi ki, — csinált a Pamutközpont nagy lármát és ágyuval lövöldözött egy kis verébre.

— Én nem tudom s azt hiszem *tunya munkája folytán* a Pamutközpont még kevésbé tudja, vajjon Aradon milyen nagy mennyiségű hasonló áruk lettek lefoglalva? Azt sem tudom, hogy az évek múlva befejezendő számítások után mennyi fog Arad városának, ennek a közel 70 ezer lelket számláló városnak közfelhasználás végett rendelkezésre bocsájtani? De azt bizonyosra veszem, hogy egy kapcányi rész csak jut egy-egy személyre 2—3 évi igény kielégítésére s ez maga már 15—18 ezer méter. Ennek számlájára talán csak lehet 686 métert előlegezni fázó és meztelen árva és beteg gyermekeinknek.

— A belügyminiszter urtól majdnem minden hónapban érkezik hozzám egy lelkes hangú s emberbaráti szeretettől fűtött rendelet, hogy a mai irratatos véráldozatok utánvigyázzunk az emberéletre s kettőzött igyekezettel *védjük meg elsősorban a gyermekeket*, ne engedjük a korai pusztulásnak. Ezt megcselekedni nemcsak nemes feladat, de lesőrendű jóleső kötelesség is.

A másik oldalon pedig ott áll, ez a *sát* hasznára dolgozó Pamutközpont, amely nemcsak hivatalosan árdrágít,

de mintegy uzsorás lesi, nehogy egy méter után is *elessék attól a haszontól, amelyet neki a § biztosít és megfenyeget engem is, a kereskedőket is*.

Okos ember a két baj közül a kisebbiket választja. Hát én nem tehetek róla, ha a mi árvaink, beteg gyermekeink és szegényeinket szeretem jobban, mint a Pamutközpontot. S ha ez utóbbit akármilyen erős paragrafusok védelmezik is, én meghajlok a századok igazsága előtt, hogy *szükség törvényt ront*. És így nyugodt lelkiismerettel viselem el a következményeket, hogy azt a néhány száz méter anyagot a zár alól feloldottam s rendeltetésének átbo-csájtottam.

Tettem ezt annál is inkább, mert a Pamutközpontoz hiába fordultunk volna. Időt is megtakarítottam, mert itt az ősz, a tél, azokat az anyagokat még fel is kell dolgozni. Sőt még hasznos cselekedetet is végeztem, mert ily rövid eljárással sokkal olcsóbban jutottak árvaink, beteg gyermekeink és szegényeink a legszükségesebb anyagokhoz, mintha azokat nekünk a Pamutközpont küldötte volna meg. Ime be is bizonyítom. A Pamutközponttól kiadandó árukat kormányrendelet következő költségekkel terheli: „az átvétel, beraktározás, biztosítás, bélyeg, beszállítás, kamatvesztések, ellenőrzés, üzletvitel stb. s ezeken felül százalékos jutalék.”

Kegyelmes uram! Ezeknek elmondása után aziránt esedezem: méltóztassék az előadottam alapján ezen jelentésemet kegyesen tudomásul venni, még az esetben is, ha a helyzet kényszerűsége alapján vétenem kellett a paragrafusok rideg rendelkezése s a Pamutközpont haszna és érzékenysége ellen.

— Jelentésem szíves tudomásul vételét azért is kérem, mert hiszen az országos nagy közérdeket egy szemernyi hátrány sem érte. Ugyanis, több mint bizonyos, hogy az Aradon lefoglalt áruk egy nagy része Aradnak fog jutni, ennek a nagy városnak, amelynek tisztviselői és szegényebb lakossága *ma-holnap teljesen lerongyolódik*. Legrosszabb esetben kegyeskedjék elrendelni, hogy az általam feloldott 686 méter textiláru az annak idején Aradra eső kontingensbe betudassék.

Meghíusult olasz ofenzíva.

Budapest, szeptember 17. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Olasz harctér: A Brenta és a Monte Solarolo között olaszok tegnap reggel erős pergőtűzig fokozott tüzéségi előkészítés után támadásra indultak. Rohamoszlopaikat a Brenta völgyében és a Col-Capriile előtt tüzelésünkkel visszautztük. Az Asolonen útegeink hatása alatt egyáltalán nem tudtak kijönni árkaikból. A Monte Perticán a Solarolon és a Passon gerincen elkeseredett harcokra került a sor, a melyekben az ellenség szintén kénytelen volt visszahúzódni. A többi szakaszokon sok helyütt élénk repülőtevékenység.

Nyugati harctér: Az osztrák-magyar csapatoknál nem volt nagyobb harci cselekmény.

Albánia: Pojaninál meghíusultak az olaszok megújított előretörései. — A vezérkar főnöke.

Goldis László: „Most csinálnak nyet, mákor azt sem lehet tudni, hová fog tartozni Erdély.”
Barabás Béla: „Az igazatok nyiltan kezdik sürgetni a bukaresti béke revízióját.”

Néhány héttel ezelőtt került nyilvánosságra az a hír, hogy **Wekerle Sándor** miniszterelnök a mechtani meggyerendszer megszüntetésével, illetve átalakításával foglalkozik. A törvényjavaslat bevalott célja az, hogy az eddigi nemzetiségi többségű vármegyék helyett a legtöbb vármegyében magyar vagy legalább magyar-német többséget teremtsenek és az eddigi apró közigazgatási területek helyett széleskörű és magyar közigazgatás létesüljön. Mindezsze hét megye lesz ezután, amely továbbra is nemzetiségi többséggel dicsekedhetik.

A terv nyilvánosságra juttatása után a vármegyék nyomban tudakozódni kezdtek a reformtervezet részletei iránt és a kiszivárgott hírek szerint megszüntésre ítélt vármegyék minden erejükkel tiltakoznak. Viszont azok a megyék, amelyek a reform megvalósításával elérhetően nem vesztenek, hanem növekedésre számíthatnak, már most érvényesítik a különböző befolyásokat, hogy a fölosztásra kerülő területekből minél inkább részesedjenek.

A Pesti Napló munkatársa felkereste Arad vármegyének, — amely kétségtelenül nagy szerepet fog játszani a reform megvalósulása esetén — hangadóit, akik a következőképp nyilatkoztak:

„Aradon, amelyet joggal és egyformán neveznek magyar végvárnak és oláh előőrsnak, **Purgly László** megyei főispánt, dr. **Barabás Bélát**, Arad város főispánját, **Pap János** román püspököt és dr. **Goldis Lászlót** kerestük föl. Arad valóban érdekes keverékét adja a kétfajta népnek: a Zrinyi-utcában van a hírhedt Romanul, a Batthyány-utcában a román püspökség. Egyetlen oláh fölírás sem látni az utcákon, de vannak mellékutcák, ahol alig lehet magyar szóval boldogulni. Arad sokkal izgatottabban várja a megye-koncentrációt, mint bármelyik vidéki város. Magyar és román intelligenciája egyformán nagy és egyformán tudja, hogy mit várjanak a reformtól.

Purgly főispán mondja, hogy a megye eddig még semmit sem tud a tervekről, hivatalos hír nem érkezett. Ő maga is fölulazik Pestre, a belügyminiszteriumba érdeklődni. Hogy mit kívánnak, azt nem árulhatta el, mert — mint mondotta — már is késhegyig menő farscot indítanának a szóban forgó vármegyék.

A görögkeleti román püspökségen a románok magatartására nézve kérünk felvilágosításokat. **Pap János** püspökhöz egy honvédruhába öltözött inas jelentett be, de magyarul nem tudjuk vele megérteni magunkat. A püspök fogadósobája külsőleg nagyon jelentéktelen rezidencia jobb szárnyában van. Teljes püspöki díszben, egy halmaz iráson dolgozik a püspök egy keletiesen fényes szőnyeges szobában.

— A román iskolák államosítására és a vármegyék koncentrációjára kérjük Eminenciád véleményét.

— Politikával nem foglalkozom — válaszolja. — Hanem mondja meg inkább, milyen Pesten az élelmézés?

— Gyenge — feleljük.

— *Ne látja kérem, ez nem jó politika. Inkább az élelmézés kérdésével törődniene oda-jónn, az sokkal jobb politika.*

Goldis Lászlóra a püspökség egy tanácsstermében vártunk. **Ferenc József** és **Erzsébet** királyné több képe van a falon, egy szekrényről nyomtatott iv lóg alá; falmevek százzámra, a meyeket a belügyminiszter 1909/114608-as rendeletével magyarosították. Kukosóból Kókosó lett. Pleskincából Peleskefalva, de egyébként a rendelet alig változtatott valamit...

Goldis, aki titkára a püspökségnek, külön szobában fogad. Az első percben egyáltalán nem akar nyilatkozni.

— A hazai románok vezérének véleményét akartuk tudni — mondtuk neki.

Goldis erre beazélni kezdett. Láthatóan nem nyilvánosságának szánva szavalt.

— *Nem beszélhetek. Nem vagyok.* Ha megmondom az igazat, lassúnak érte. Őnt is lezárják, ha igazat ír. . . Nem is foglalkozhatom komolyan ezzel a gyerekességgel. *Mit szólnak hozzá; vén fecsegők, a hetvenhárom éves Wekerle és a hetven éves Apponyi kis jóténi ezek, gyerek-ségek. . . Kulturzóra? Most foglalkoznak Nyemekkel, amikor roppan a világ, új világasmék, új országok, népek vannak kialakulában, eszmék vajudnak. . . most kikerekítéssel? Hogy a csegeri járás Piriócs megyéhez tartozik-e, vagy sem? Kérdezzék meg Wilson, kérdezzék meg Poincaré, hogy mit szólnak a megyék új beosztásához? Csinálhatják ezt nagy apparátussal, lássák, mit érnek vele. Próbálják negyvennégyben, negyvenötben, mi volt az eredmény? Olvassák el, mi volt akkor a törvényekben. Most csinálnak nyet, mákor azt sem lehet tudni, hová fog tartozni Erdély? El kell pusztulni, meg kell változni itt mindennek, mincs itt levegő.*

— Még ha az embarakért nem is volna kár — mondtuk — de van más, ami velük elpusztulna.

— Mindegy — felelte — ami pusztulásra érett, vesszen el. A római birodalom a leghatalmasabb volt, mégis elpusztult. Népek, országok és birodalmak pusztulnak és teremődnek most is.

Goldis igen felindultan mondtotta ezeket, látszott, hogy hisz bennük.

Utána dr. **Barabás Béla** főispán véleményét kérdeztük, akinek rövid főispánválaszhoz kemény nemzetiségi harcok fűződnek. A következőkben adott választ kérdéseinkre:

— *Mindenekelőtt nemzetiségi szempontból tartom nagyon helyénvalónak a tervet, amely arra irányul, hogy az állameszméhez föltétlenül hű, magyarságot és a németeket nemzetiségekkel kevert vármegyékbe egyesítsék. Meg kell szüntetni azokat az apró vármegyéket, amelyeknek semmi különös jelentőségük nincs. A magyar többségű vármegye útját fogja vágni azoknak az izgatásoknak, amelyek a háboru előtt majd minden vármegyében gyökeret vertek. Fájdalom, nálunk is így volt. Az egyesítés révén szélesebb alapokra fektetjük a közigazgatást, a megszűnő felsőbb hivatalok helyett sok alsóbb hatáskörűnek kell jönnie. Így lesz a főszolgabíró ságokkal. Nem szabad annak előfordulni, hogy egy-egy főszolgabíroság területén ötven-hatvan község legyen, természetes, hogy ilyenformán a főszolgabíró nem ellenőrizheti lelkiismeretesen a községi tisztviselőket. *Pedig* ez talán a legfontosabb. Magyar tisztviselőket kellenek. Papok és tanítók, akik magyarnak érzik magukat. És jól kell bánni a néppel. Kulturát kell közbük vinni, legfőként kulturát. Egy-egy fejlődő, művelt és gazdag magyar város — amit a vidék központjává tesznek, — páratlan eredményeket érhet el azzal, hogy magához vonzza és átformálja megyéje minden népességét. Husz-harminc esztendő múlva fogják csak igazán látni, mennyire szükséges és helyes eszköz volt a megyék egyesítése. — Ami Aradot illeti, véleményem szerint, a mi megyénknek ki kell egészülnie. Mellettünk a tisztán nemzetiségi Hunyad fekszik, Arad nagy része román, kikerekítést kell kapnunk Temestől — az ujaradi járást — bár itt is élnek románok, Csanádból egy részt és Békésből talán a magyarokat.*

Szobakerült a nemzetiségi vezérek ellenséges hangulata a tervvel szemben. Erre a következő megjegyzése volt a főispánnak:

— *A németek nyugati visszavonulása miatt, sajnos, új táplálékot kaptak az izgatók. Gyűlöletükben odáig mennek, hogy nyiltan kezdik sürgetni a bukaresti béke revízióját. Bizom azonban abban, hogy sikerül urrá lenni az izgatónak, a harci szerencse változásával különben is csökkenni fog kedvük.*

Hangoztatta közéleti miniszter

(A bosnyák kérdés rendezése.)

Bécsből jelentik: **Windischgraetz** Lajos herceg közéleti miniszter ma Bécsbe érkezett, akora kihalgatásra meghívást kapott a királytól. **Satorányi József** kereskedelmi miniszter ma este Bécsbe érkezett és holnap délelőtt jelenik meg a király előtt kihalgatáson. Beavatott helyen úgy tartják, hogy mindkét miniszter kihalgatása a helypolitikai kérdések megvitatásán kívül egyéb aktuális politikai kérdésekkel és a délszláv kérdéssel is összefüggésben van.

Bécsből jelentik: Beavatott helyről nyert értesülés szerint **Windischgraetz** Lajos herceg közéleti miniszter felmentése még ebben a hónapban is fog következni. Több magyar politikust is jeltölnak a herceg utódául, azonban minden attól függ, hogy az új miniszter kinevezésének időpontján mennyire rendeződnek el a magyar parlamentben a pártviszonyok. Bécsi diplomáciai körökben beszélnek, hogy **Windischgraetz** Lajos herceget közéleti miniszterségtől való felmentése után vagy a *külgügyminiszterium osztályfőnöke* lesz, vagy *pedig berlini nagykövetté fogják kinevezni.*

Bécsből jelentik: **Wekerle** Sándor miniszterelnök tegnapi tanácskozási során feltűnő hosszú ideig tárgyalt **Spitzmüller** báróval, az új közös pénzügyminiszterrel.

Jól informált helyről közlik, hogy ez a megbeszélés a bosnyák kérdés rendezésével van összefüggésben. Értesülés szerint ugyanis **Wekerle**nek sikerült a *Bosznia-Hercegovinára vonatkozó magyar álláspont útjában álló akadályok legnagyobb részét elhárítania*, úgy, hogy a kérdés magyar megoldása immár a valószínűségek közé tartozik. Az informátor szerint a *döntés már nemsokára megtörténik*, sőt még a magyar képviselőháznak október 10-én történő összeülése előtt nyilvánosságra kerül.

Ezzel szemben más oldalról azt hangoztatják, hogy a bosnyák kérdés magyar megoldása szoros kapcsolatban áll a *lengyel kérdés osztrák megoldásával* és így mindaddig, amíg a lengyel kérdés osztrák megoldása meg nem történik, korai volna a bosnyák kérdésben való döntésről beszélni. Ez a felfogás teljesen helytelen, mert **Wekerle** Sándor miniszterelnök nem engedte a két kérdést összekapcsolni vagy összekeverni, annál kevésbbé, mert a délszláv agitációnak csak úgy lehet véget vetni, ha a délszláv kérdést gyorsan rendezik, másrészt pedig Varsóban mindinkább azok a pártok kezdenek tulsulyra jutni, amelyek a passzivitás álláspontján vannak, vagyis a lengyel kérdés rendezését az általános békekongresszusnak akarják fenntartani.

Egyébként **Spitzmüller** Sándor báró közös pénzügyminiszter e héten Budapestre utazik, hogy folytassa tanácskozásait, majd onnan Boszniába utazik.

A kormányválságról elterjedt bécsi hírek között találkozunk **Szurmay** Sándor báró honvédelmi miniszter távozásával.

A honvédelmi miniszter elkedvetlenedésének okát bécsi híradások abban keresik, hogy *állítólag katonai természetű kérdésekben differenciái támadtak a miniszterelnökkel*. Nem hihető. **Wekerle** okosabb ember annál, sem hogy a honvédelmi tárca ügyeiben szabad kezdet ne adjon **Szurmay**nak, aki nemcsak a monarchia egyik első katonája, hanem a legderekabb magyar ember, képzett, kiváló szak tekintély. Másik híradás szerint **Szurmay** önként kérte elbocsátását a királytól, hogy az,

olasz fronton átvehessen *egy magasabb parancsnokságot*, mint mondják, egy honvédhadosztályokból álló *hadseregcsoporthoz* vezénylést. Ezt értjük, megértjük. A vitéz, Mária Terézia rendes tábornok megundorodott a politikától

és ha Szurmay valóban távozik, egyedül itt keressük az okát.

Utódjául Dány Béla altábornagyot, a közös hadügyminiszterium egyik osztályfőnökét emlegetik.

értesített parancsnokságom után, hogy a nagy aranyéremmel tüntetett ki.

— A légi harcok annyira megviselék idegemet, hogy parancsnokom kórházba küldött Laidachba, ahonnan később Grätzba utáltak.

— És hol sebesült meg? — kérdezte munkatársunk a hős repülőt.

— Aradon, — mondotta szomorúan. — A grázi kórházból kértem szabadságot, hogy Aradon tartózkodó bátyámat látogassam meg. A szabadságot megadták, mivel küszöbön volt a hadsereg kötelékéből való elbocsájtásom. Amikor Aradra értem, még *egy utolsó repülést akartam végezni* és egy főhadnagy társaságában felszálltam egy hatalmas orosz gépre. Már 3000 méter magasságban voltunk, amikor én különböző mutatók produkálása közben észrevettem, hogy a gép motorja nehezen működik. Elbizakodva tudásomban, erőszakolni kezdtem makacsodó gépemet és igyekeztem feljebb hatolni. A gép azonban felmondotta a szolgálatot és mi zuhantunk lefelé. Amikor közeledtünk a földre, a főhadnagy a géphől kiugrott. Ez mentette meg őt a nagyobb bajtól. Nekem a jobb lábam beleakadt az ülésbe, úgy, hogy mozogni se tudtam. Ez volt a végzetem. *A lezuhanásnál a hatalmas repülőgép mind a két lábamat összetörte.*

Most itt fekszem a kórházban Aradon, ahol a leggondosabb ápolásban részesítenek. Azóta száz meg száz részvénytulajdonos kaptam tiszteletdíjtól, amelyek helyzetemet némileg türelméssé teszik. Jól esik, hogy gondolnak reám.

— Ez az én történetem, fejezte be elbeszélését a Központi kávéház terraszán sakkozó fiatal hős, aki legutolsó bucsurepülésének lett az áldozata

Az arany érmes repülő katasztrófája Aradon.

(Lezuhanás a bucsurepülésnél.)

Az aradi közönség ama része, amely a központi kávéház előtt sétál el, nem egy ízben látott a kávéház terraszán egy szimpatikus, szelíd arcú katonát, egy repülő osztálybeli törzsőrmestert: kinek mellét számtalan kitüntetés díszíti. — *első helyen az arany vitézségi érem* — egy toloszéken ülve, amint sakkozik ápolójával.

Renner Sándornak hívják a fiatal katonát, akit a mostoha sors arra kényszerített, hogy életének egy részét toloszékben töltsse el.

Munkatársunk ma délután meginterjúvolta a fiatal katonát és kérte, hogy mesélje el szomorú sorsát:

— Már 16 éves koromban édes apám, aki szeretett utazni, magával vitt utazásaira, — mondotta Renner Sándor. Voltunk Angliában, Németországban, Franciaországban, Belgiumban, ahol minden érdekességet megtekinttünk. Hosszabb ideig tartózkodtunk Amerikában is, ahol szemtanúi voltunk egy léghajóval történt kísérletezésnek. Ekkor fogamzott meg agyamban az a gondolat, hogy én is megpróbálom kísérletezni.

— Négy évi utazgatás után 1907-ben jöttünk vissza édesapámmal Grácba, ahol én mindjárt megkezdtem kísérleteimet testvéreimmel, Anatóliával és Valdemárral, aki jelenleg Aradon a repülőosztályhoz van beosztva. *Egy kormányozható léghajót akartunk gyártani.* Hosszas kísérletezés után szorgalmunkat siker koronázta és a léghajó elkészült. A motor és gömbön kívül a léghajó minden egyes része, saját készítményünk volt.

1909 június havában kaptunk meghívást Bécs városától, hogy készítményünket mutassuk be a nyilvánosság előtt. A meghívásnak eleget tettünk, különösen, amikor meghallottuk, hogy sikerült megboldogult felséges urunknak, I. Ferenc Józsefnek érdeklődését is megnyernünk a léghajónk iránt. A felszállás sikerült és mi édes apámmal és testvéreimmel a közönség lelkes ovációja mellett hagytuk el Bécsot.

Napok múlva illetékes körök értesítették bennünket, hogy öfélése elismerését fejezi ki művünk sikere fölött és engem testvéreimmel együtt egy-egy remek művi aranyórával ajándékozott meg; édes apánk pedig egy 69 briliánsból álló nyakkendőöt kapott. Mi azután, különböző helyeken mutatjuk be léghajónkat, amelyet Esterixi-nek kereszteltünk el. Mindenütt nagy sikert és a közönség tetszését vívtuk ki.

— Mióta katona ön? — kérdezte munkatársunk.

— 1913-ban halt meg édesapám. Ekkor beléptem a katonasághoz önként. Feljebbvalóim felismerve tehetségemet, a repülő osztályhoz osztották be. Egy évre rá kitért a háború és én harctéri repülővé lettem.

— A szerb harctéren kezdtem meg működésemet. Felettes parancsnokságom kiküldött kémszolgálatra. Kémlelésem közben gépem elromlott. Alattam nagy csata folyt. Ember-embert gyilkolt. Ha lezuhanok, az ellenség foglya vagyok. Zuhánás közben gépem kormányát sikerült megfordítanom és így egy siklórepüléssel szövetséges területre jutottam. Másnap egy fontos megbízatással küldtek osztrák Mitrovicáról Zimonyba. Az utat 2 és fél óra alatt, tettem a legnagyobb zivatarban. Ezért megkaptam a kisüzűst.

— A nagy ezüstöt az olasz fronton teljesítet kémszolgálataimért kaptam, melyek nem egyszer voltak befolyással az ütközetek befejezésére. Rá két hétre kaptam meg a bronz érmet is.

Munkatársunk ezután kérte a hős katonát, hogy mondja el a nagy arany érem történetét is.

Renner Sándor pihent egy kicsit, majd pedig folytatta beszédét.

— A nagy arany éremnek hosszú története van, mondotta Renner Sándor. 14 hónapi levegőharcban vettem részt. Egy alkalommal Szeveri főhadnaggyal mentünk kémszolgálatra. Az eset az Isonzó fronton történt, Potkovánál. Ellenséges körzetben jártunk már, amikor észrevettem, hogy ellenséges repülőgép tűni kfel a szemhatáron. Főhadnagynom kinevetett, amikor ezt jelentettem neki. Ő azt hozzánk tartozó gépnek nézte. Én ezek után barátságosan közeledtem a géphez. A repülőgép, amely az ellenségé volt, hirtelen fölért repült és bombát dobott ránk. Az utolsó percben kerültem ki a veszedelméből, azáltal, hogy egy siklórepülést produkáltam. Az ellenséges gép most a hátunk mögé került és gépfegyvertűzet bocsájtott reánk. Gépünket 150 golyó találta. Főhadnagynom mellén sebesült meg, nekem pedig a lábaimba mentek a lövedékek. Ugy a motor, valamint a repülőgép többi alkatrészei teljesen megromlottak. A gép lassan kezdett a föld felé zuhanni. Főhadnagynom az utolsó percben gépfegyverrel rálőtt az ellenséges repülőre, akit találva zuhant le. Lélekjelenlétemnek köszönhetjük életünket. Ismét a siklórepülést használtam a leereszkedésnél és így szerencsésen földet értünk. Másnap Jenő főherceg táviratilag

Szóba sem áll a főispán a Pamutközponttal.

(Tévesen informálták a minisztert.)

A Pamutközpont rosszakaratu makacsodása s az aprólékosságig antiszociális okvetellenkedése miatt rövidesen országos ügyvé dagad a központ és Barabás Béla főispán harca. A vidéki városok nyomorúságait nem értő s kívánságainkkal tisztában nem levő, de azokkal nem is törődő Pamutközpont évekig hevertet helybeli kereskedőknél textiltárukat, kiteszi azt az idő pusztításának és az emberek fogának, de tüstént fellorr és jóságát emlegeti, míhelyt a helyi viszonyokat ismerő kéz e ruhaneműeket jótékony célra adja, árvák és szegények testére dobja. A paragrafus rideg betűinek bátyafala mögött lövöldöző mérges nyilait ez a rosszul szőtt központ Arad főispánjára, mert meguntta a pesti központi irodák körömpiszkáló urainak tehetetlenségét, nemtörődömségét s a követelő élet kívánságait jogosabbnak ismerte el, mint e központnak a való életből mindjobban eltávolodó paragrafusait.

Barabás Béla dr. nem vitatkozott sokáig a Központtal, hanem elhozata az aradi kereskedők től az árucikkokat s ezzel ketté vágta a gordiusi pamutesemőt.

A Pamutközpont felriadt e nem várt érelyes cselekedetre. Talán hatalmának megsértését látta a főispán intézkedésében, talán nem akadt még olyan emberre, aki az igazat megmerje őszintén mondani a népszerűtlen Pamut intézménynek: elég az hozzá, hogy a Központ sietett Szerényi báró kereskedelmi miniszterhez és informálta a minisztert. Hogy milyen módon, arról ma érdekesen nyilatkozott Barabás főispán az *Aradi Közlöny* munkatársának:

— A Pamutközpont tévesen informálta a kereskedelmi minisztert. Valótianságokkal vezette félre a minisztert s olyan állításokat tulajdonított nekem, melyeket soha nem tettem. A miniszter ur ma délelőtt telefonon beszélt velem s a Központok igazságait hangoztatta. Már így telefonon igyekeztem felvilágosítani őt kegyelmességét. S miután beszédéből azonnal észrevettem, hogy félrevezették, igyekeztem a Központ ferdtetését kellő értékükre leszállítani. Kértem a miniszter urat, sziveskedjék elhatá-

rozását és véleményét felfüggeszteni mindaddig, míg felterjesztésemmel elkészülök s a kérdést teljes egészében megvilágítom. A felterjesztéssel ma el is készültem. Minden sora őszinte és igaz.

A Pamutközpont egyébként ma egy táviratot intézett hozzám, amely azt hiszem méltán felháboríthatott.

Méltóságos Barabás Béla főispán urnak
Arad.

Méltóságod táviratát vettem, kilátásba helyezett jelentést várjuk. Addig is megjegyezzük, hogy fennálló rendelkezések értelmében Méltóságodnak két kereskedő készletei fölött nincs joga rendelkezni, ottani jótékonyági intézmények részére sem, miután a legindokoltabb szükségletek nem egyes lokális hatóságok, hanem csakis az arra rendelkezéssel feljogosított és az egész országra kiterjedő központi szervek útján fedezhetők. Különten készleteknek egyenletes elosztása az országban nem biztosítható. Ismételten kérjük a bejelentett áruk felett minden rendelkezést, mint a 2593/1917. sz. kormányrendeletbe ütközöt sürgősen visszavonni. Pamutközpont.

Erre a táviratra azonnal a következőket válaszoltam:

Pamutközpont. Budapest.

Táviratukat vettem, de azt érdemleges jeleltre nem méltatom. Mert önök siettek kereskedelmi miniszter urat felrevezetni, azért jelentésemet most már nem önökhöz, hanem önnagyméltóságához intézem, azzal, hogy az önök kívánságára semmit sem teszek. Barabás, főispán.

— És ezt is tartom. A Pamutközponttal többé nem vitatkozom, nem levelezek. Az én intézkedésem csak a miniszter bírálhatja felül, s hiszem, hogy felterjesztésemben felhozott indokaim meghallgatása után, teljesen igazat fog adni nekem.

Anglia válasza Burián grófnak.

(A németek a béke ellen.)

(A tudósítás elejét lásd az első oldalon.)
Balfour, a királyi gyarmatügyi intézetben az angol birodalom sajtóképviseleinek tiszteletére reggelit adott, melyen beszédet mondott. (A beszéd elejét az Aradi Közlöny első oldalán közöljük. A szerk.)

Balfour így folytatta:

— A négy háborús év alatt a németek sem kormányuk, sem kormányuknak valamely felelős tagja által nem adtak olyan javaslatot, melyet békejavaslatnak nevezhetnénk. Soha nem érkezett konkrét javaslat azokról a feltételekről, melyek mellett a németek békét akartak kötni. Eltér talán a német és osztrák-magyar kormány attól a meggyőződésüktől, hogy más népek jogainak tiszteletbentartása semmi módon nem egyeztethető össze saját jogaikkal és törvényes érdekeikkel? Ez mindkét kormány részéről a legnagyobb közeledés volna. Egyes kis kérdésekben, melyek a békével összeköttetésben állnak, dacunkat és önérzetünket le kell győzni. Sok olyan kérdés van, melyekben megbeszéléseket megbecsülhetetlennek tartom. Azonban közeledünk-e ahhoz a stádiumhoz, melyben ezek a kérdések eldönthetnek? Attól tartok, hogy nem. Mi álláspontunkat teljes tisztassággal közöltük,

mi haszna van tehát annak, hogy most teletölten tárgyalásokkal kezdünk.

Mielőtt az osztrák jegyzékről tudomást szereztünk volna, a német alkancellár hosszú beszédet tartott, melyben teljesen tisztán és félreértést kizárólag nyilatkozott különböző kérdésekről.

Ezután Balfour így folytatja: Ő nem az észprémisták, hanem a kormány liberális pártjainak nevében beszél. Az alkancellár beszéde teljesen tiszta. Elfogadom, hogy azt akartam mondani, hogy Németország érzi, hogy Belgium függetlenségét a jövőben ismét helyre kell állítani, hogy valamit tenni kell Belgium jólétének helyreállítására, amelyet elpusztított terrorizált és kirabolott, azonban ügylészik, határozottan visszautasítja a nyilatkozat a Belgiumnak adandó kárpótlást. Németország a Bolseviki kormánytól 300 millió font kártérítést eskart ki, de egy silying kárpótlást sem akar adni Belgiumnak. Németország ragaszkodik gyarmatainak visszaadásához. Ez olyan kérdés, amelyben nem lehet félreértés.

Lehetetlennek tartom, hogy Németországnak visszaadnánk hatalmát azon szerencsétlen benszülött lakosság lett, melylyel olyan rosszul bánt,

vagy megadhatnánk neki az ellenőrzést azok felett a támaszpontok felett, melyek nem csupán az angol birodalom egy része összekötő vonalának ellenőrévé, hanem az egész forgalom urává tenné. Elzász-Lotharingia a másik pont. Az alkancellár kijelenti, hogy Németországnak nem áll szándékában a német birodalom határainak megváltoztatásába, vagy német területnek feladásába belemenni. Az alkancellár ki-

jelenti, hogy Lengyelország sorsa, valamint Oroszország nyugati határain levő népek sorsa és a bukaresti béke érvényben fog maradni. Hogyan lehessen itt megbeszélésekkel megegyezést elérni, mondom, ez a beszéd végleges és tiszta és a félreértés lehetetlen.

Semmiéle dialektikát ügyesség nem fogja az éajta nehézségeket enyhíteni

és ha míg azok, akik Németország sorsát intézik, nem készek arra, hogy őszinték legyenek, addig a pusztá megbeszélés hasztalan. Burián gróf javaslata nem hozhatja meg a békét és egész bizonyos vagyok abban, hogy nem fog egyenetlenséget előidézni a szövetségesek között.

Párisból jelentik: Az entente kormányai még e percig nem kapták meg Burián gróf békejegyzékét. A Temps megerüliti, hogy Párisba egy időben érkezett meg a német repülőraj és a Burián gróf békejavaslatának híre. Azután kijelenti, hogy minket sem az előbbi nem ijesztett meg, sem az utóbbi nem fog rászedni. Nem bocsátkozunk olyan tárgyalásokba, melyeket az ellenség olyan kitartólag és olyan kevés jóhiszeműséggel igyekszik kicérőszakolni.

Washingtonból jelentik: Az osztrák-magyar jegyzék a svéd követséghez megérkezett, a jegyzéket haladéktalanul továbbítják az amerikai külügyi hivatalnak.

Berlinből jelentik: A Lokalanzeiter a következőket írja: A többségi pártok képviselői azt hiszik, hogy ők vitték Németországba a politikai bölcsességet, ezért megkövetelik, hogy határozott hozzájárulásuk nélkül többé semmi sem történjen Németországban. A népeknek általában az a benyomása, hogy a kormány emiatt jutott függő helyzetbe a birodalmi gyűlés többségével szemben, hogy katonai ügyeink ezért nem jutnak előbbre és hogy nagyon helyénvaló lenne, ha a kormány, a legnagyobb határozottsággal ki tudná magát ebből a nyomorító helyzetből szabadítani.

A Tägliche Rundschau ezt írja: A Kormány, nek meg kell gondolni, hogy ha az elvakult szenvedély beleütődik az uszító beszédek töviseibe, nem lehet tudni, mi lesz a vége. Nekünk nincs szükségünk válságra, nem is akarunk és nem is leső válság.

Kaine altábornagy ezt írja a Deutsche Zeitungban: Odaát megakarnak rabolni bennünket becsületünkől, kényerünkől. Lloyd George, Wilson és Clemenceau demokráta frázisai ellenére is ez az ő igazi céljuk. Ezek az urak politikailag és gazdaságilag kiakarják végezni Németországot, hogy kedvük szerint alakítsák át a világot. Zsarnokok ezek, demagógok, álöltözésben és csak azért tudnak zsarnokoskodni népeiken, mivel ezeket nagyrészt elvakította a Németország elleni gyűlölet. A német népet megtévesztették a legmeztelenebb valóság felől a kedvrontók és félenkek.

A Post ezt írja: Az angolok, franciák és amerikaiak valóságos győzelmi mámorban vannak a német hadsereg visszavonulása miatt és olyan rablóprogramot dolgoztak ki, melynél szemérmellenebbet elgondolni sem lehet. Legyünk tisztában, hogy ez a győzelmi mámor vasárnap óta méginkább fokozódott.

Ribilló egy meg nem történt kinevezés miatt.

(A polgármester érdeklődött a főispánról.)

Nagy ribilliót okozott a mai nap folyamán az aradi rendőrségen egy kinevezés híre.

— Hallottad ezt a szörnyűséget? — rontott egyik rendőrtisztviselő fogalmazó társának irodahelyiségébe.

— Mi történt?

— Dr. Fülöp főispán titkárát tb. rendőrkapitánynak nevezte ki Barabás főispán.

— Ismét élénk kerül valaki! Ez elbírhatatlan! — hagzottak a felkiáltások s a sérelmesnek gondolt intézkedés nagy keserűséggel töltötte el a rendőri sziveket.

— Mit lehetne tenni még a veszedelem elhárítására? Ez lett a főkérdés s a nyomozásokban megélesedett agyak e fölött töprendek.

A scherlok-holmes konferenciának mi lett a határozata, nem tudjuk, annyi azonban bizonyos, hogy Varjassy Lajos polgármester értesülést szerzett a rendőrtisztek nyugtalan-ságáról s elhatározta, hogy megkérdezi a főispánt a Jolog felől.

Ma délután csakugyan átment a főispánhoz, akivel közölte az ügyek állását, egyszersmint megkérdezte, perfékt-e már Fülöp dr. titkár kinevezése.

Barabás főispán kijelentette, hogy a kinevezés egyáltalán nem történt meg s nem is tudja, honnan ered s hogyan került közforgalomba.

A főispán válasza nagyon megnyugtatta a rendőrtisztviselőket, akiket most már csak az érdekelt, hogyan keletkezett a hír?

Talán a detektív testület tiszteletreméltó tagjai is ezután kutatnak most, ha az Aradi Közlöny munkatársa meg nem előzi őket és nem sietett volna meginterjúvolni magát a főispáni titkárt.

Dr. Fülöp mosolyogva mondta:

— A konsternációt ugyan nem értem, de a dologban mégis van valami. Gramsz dr. kapitány ur, aki a kihágási bíróság vezetője, ismervén ügyosztályának tulterheltségét, egy munkaerőt óhajtott beállítani hivatalába. Mint régi szolgabíró, aki 12 évig tárgyalt kihágási ügyeket, engem akart megnyerni a kihágási osztályba s beszélgettünk is, hogy ez milyen formában történjen. Emmy az igazság. Dehogy is akartam én a rendőrtiszt urak előléptetését gátolni s a legkevésbé volt arról szó, hogy bár kinek is utjában legyek. Ugy látszik, ez is sok hübé volt, semmiért!

— Rokkant katonák ipari szakvizsgálója. Sztényi József báró kereskedelmi miniszter megbizta a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy kerületükben állítsanak fel vizsgáló bizottságokat, amelynek feladata lesz, hogy elbírálják azoknak a rokkant katonáknak a képességeit, akik valamely képesítéshez kötött ipar önálló üzéséhez szükséges engedélyt szakbavágó munka által akarják megszerezni. — A vizsgáló-bizottság előtt olyan rokkant katonák jelentkezhetnek, akik gyárban vagy műhelybe legalább hat hónapig szakbavágó munkát végeztek már. A bizottság megvizsgálja a vizsgáló tudását, szakismereteit és ehhez képest szabja meg azután, hogy mennyi időt kell még a rokkantnak szakbavágó munkát al eltöltenie, hogy a képesítéshez kötött ipart önállóan folytathassa. A vizsgára való bocsátást a kereskedelmi és iparkamarától kell kérni és a kérvényhez csatolni kell az eddigi szakbavágó munkával eltöltött időről szóló igazolványt és a Hadigondozó Hivatal igazolványát a rokkant munkabírásáról.

HIREK.

Butor a szegény házaspároknak.

A közéletmezt hivatal akciója.

Ma délután 3 órakor a közéletmeztési vállalat a Kulturpalotában Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével értekezletet tartott, amelyen egy hatósági jelleggel bíró asztalos műhely felállításáról volt szó. A közéletmeztési vállalat, hogy a szegényebb sorsú családok, de különösen fiatal házaspárok nyomoruságos sorsán segítsen kik legjobban érzik a butordrágaságot elhatározta, hogy egy hatósági jelleggel felruházott asztalos műhelyt létesít.

Ebben az ügyben a közéletmeztési vállalat tárgyalásba bocsájtkozott Pápai Lajos asztalos mesterrel, akinek sikerült is megállapodásra jutni. A megállapodás értelmében az asztalos mester köteles lesz egy szegényebb család részére szükséges egy szobából és konyhából álló berendezést kiállítani, amelynek a költségvetését a közéletmeztési vállalat szakértőkkel megvizsgáltatja és az úgy meghatározott összeg lesz a butorzat maximális, illetve alapára.

A berendezés két ágyból, egy mozdószeletről, egy asztalból és négy székből, egy konyhaszeletről, egy konyhasztalból és négy konyhaszékből fog állni. Az elkészített butorokat a Kulturpalotában fogják közszemlére kiállítani. A vásárlók csak is szegénységi bizonyítvány alapján szerezhetik majd be a berendezést.

A közéletmeztési hivatal, hogy a butorkészletet az előrelátható igényeknek biztossá, szerződésileg biztossá nagyobb mennyiséget Pápai Lajosnál, aki azt időközönként lesz köteles beszállítani.

A közéletmeztési hivatal kikötötte az asztalos mesterrel, hogy a butorok a legmondosabban és izéssel kell, hogy készüljenek.

— Az osztrák parlament ülésezése. Bécsből jelentik. Hivatalosan közlik: A képviselőház legközelebbi ülését október elsejére tűzik ki.

— Felmentett fűszerkereskedők. Még március hónapban történt, hogy Manheim Aladár dr. aradi ügyvéd szolgálója beakart váltani az esedékes liszt szolgálatát. Elment Fejér Gyulához, Éleshez, Lázárhoz és Dürr Gusztávhoz, azonban mindenütt azzal az egyhangú válaszal utasították el a cselédet, hogy lisztet nem adnak, mert nincs. Az ügyvéd erre mind a 4 fűszerüzlet tulajdonosát feljelentette, hogy dacára annak, hogy kötelességük lett volna, megtagadták a liszt kiszolgáltatását. Ma tárgyalta ezt az ügyet Weill Károly dr. rendőrbíró, aki megidézte a négy aradi cég tulajdonosát, illetőleg üzletvezetőit. A tárgyalás folyamán megállapítást nyert, hogy a négy fűszerüzletnek a jelzett időben nem is volt lisztje. A közéletmeztési rendszer büne volt az, hogy a kereskedők nem voltak kötelesek ellátva liszttel. Tudniillik, amikor a város nem kapott elégséges lisztet, akkor nem redukálták a fejadagot, hogy minden lakos kapjon lisztet, hanem kisebb mértékben, hanem a megszokott mennyiséget adták ki egyeseknek. Az kapott így lisztet, aki előbb jött, a későbbben jelentkezők nem tudták már szelvényeket beváltani. Így történt ez Manheim Aladár dr. ügyvéd szolgálójával is. A rendőrbíró beigazolta látta azt a körülményt, hogy az aradi kereskedők a cseléd jelentkezésekor nem volt liszttel ellátva és ezért a rendőrbíró a négy kereskedőt felmentette.

— A kisjenői főszolgabírói állás. Megírtuk, hogy Csukay Gyula, a kisjenői járás kiválói főszolgabírójának egy jegyzői értekezleten azt jelentette be, hogy beadta lemondását állásáról. Mint Schüll József alispán velünk közli, sem a törvényhatósághoz, sem hozzá a főszolgabíró részéről lemondási kérvény nem érkezett, a főbíró egy szóval sem jelezte, hogy állását elakarja hagyni.

— Frigyes főherceg szalonkocsijában lisztet és zsírt akartak Ausztriába csempészni. Budapestről jelentik: Egyik szemfüles rendőr a napokban érdekes csempészést hiúsított meg a nyugati pályaudvaron. Szabó VII. Ferenc rendőrnek, aki a nyugati pályaudvaron teljesítő szolgálatot, feltűnt, hogy az állomáson szelgő vonatot egyútt szalonkocsijába sok nehéz podgyaszt cipeltek be. Érdeklődött a vasutasoknál és megtudta, hogy a szalonkocsi, amelyről szó van, Frigyes főhercege. Most már annál inkább izgatta a különös dolog, mert tudta, hogy a főherceg nem utazik a vonattal. Egyik rendőrtársa segítségével felnyitatta a főhercegi kocsit, melyben tizenhárom jól megtömött utazóböröndöt talált, melyekről felnyitás nélkül is érezni lehetett, hogy rendkívül súlyos tárgyakat tartalmaznak. Lemérés után kitént, hogy a tizenhárom börönd összesen ötszáz kilót nyom, a tartalma pedig liszt és zsír. Csakhamar előkerült azután Janecsek Ignác osztrák kalauz, aki a főhercegi kocsihoz volt beosztva. Szabó rendőr felvette a kalauz nacionálját és jelentésével együtt a tizenhárom börönd elemi szert beszállította a VI. kerületi kapitányságra. Most már az a kérdés, kié volt a kiscsempészésre szánt liszt és zsír? Minden valószínűség szerint nem Frigyes főhercege, aki nem is tudott arról, hogy valaki — bizonyára valamelyik vasutas — az ő szalonkocsiját akarta arra a célra felhasználni, hogy csempészett áruját biztonságban átszállítsa a magyart határon. Papp detektív folytatja a nyomozást a csempészési ügyben.

(Vakmerőség.)

Goldis László, egy politikai pártnak a vezére, a lelke, a spiritus rektora, azt mondta egy fővárosi újságíróknak, aki ki is írta a lapjába, hogy most nem szabad a vén fecsegő Wekerlének a vármegyék új beosztásáról nyelvelnie, mert nem lehet tudni, hogy kié lesz Erdély. Ha a bukaresti béke után magyar politikus ezzel nincs, vagy nem akar tisztában lenni, akkor annak többé a magyar fórumon helye nem lehet, ahol eddig is csak a végtelen türelem türe meg őt. Próbálkozzék meg valaki ellenségeinknél azzal, hogy Belgiumot oda kell adni Németországnak, mert most a németek tartják megszállva. Aki ezt a politikát hirdetné, annak szava az ellenséges világ megbotránkozásába fulladna bele. Nálunk az ellenségtől vérpatakokkal megtisztított Erdély sorsát még ma is bizonytalannak mondja egy olyan politikus, aki tudja, hogy itt csak vakmerőnek kell lennie és semmi egyébnek. A magyar gyűlölet teszi ily vakká, a magyar türelem ily merésze.

— Megbüntetett névtelen levelező. Sok bajt és kellemetlen órát okoznak a névtelen levelezők, akiket sajnos igen ritkán sikerül leleplezni és megbüntetni. Az aradi járásbírósnak Zih József járásbíró ma ítélkezett egy anonim levélíró felett. Dancs Ferenc Máv. főmozdonyvezető a maga és felesége nevében már régebben feljelentést tett egy ismeretlen névtelen levélíró ellen, de akkor az eljárást a tettes kipuhatolásáig megszüntette a bíróság. Még ezen eljárás során gyanuba jött Ince Sándorné, aki beismerte, hogy bizonyos aláírásával ellátott levelet ő írt, de tagadta, hogy az anonim levelet ő írta. Dancs Ferenc ezen levelek nyomán indult el. Felvitte a leveleket Pinterics Károly budapesti írásszakértőhöz, aki határozottan megállapította, hogy az Ince Sándorné levelei az anonim levéllel egyazon kézből erednek. E megállapítás alapján azután megtörtént Ince Sándorné ellen a feljelentés. Az aradi írásszakértők a mai tárgyalás során szakvéleményükben kimondták, hogy a névtelen levelet Ince Sándorné írta, mire a bíróság rágalmas és becsületsértés vétsége miatt összesen 200 korona pénzbüntetésre ítélte. Ince Sándornét és Dancs Ferencét kölcsönös szóbeli becsületsértés miatt is büntönek mondta ki a bíróság, de a büntetés alól mindkettőt felmentette. Az ítélet ellen az összes felek felébezték.

— Az Aradról hadbavonult nyomdászok nejei, illetve azülei ezután hivatnak fel, hogy folyó hó 22-én (vasárnap) délután 3—5 óra között a Munkás Otthonban segély felvétele végett jelentkezzenek.

— Katonák által inzultált aradi mérnök. Éjfél tájban egy aradi mérnök, az előkelő úri társaságok jól ismert tagja, egy hölgygel haladt a Deák Ferenc-utcán csendes beszélgetésben. Mögöttük két altisztet vivő kocsit haladt lassu ügötésben. Mikor az illuminált állomáson lévő katonák — őrmesterek voltak — az úri ember és a hölgy közvetlen közelébe értek, az egyik kiugrott a kocsiból és kezében tartott kardjának hüvelyével hátra vágta a hölgyet. A mérnök erőlyes közbelépése következtében dúlakodás, láрма keletkezett és valaki az egyik házból a zajra az utcára kilépve, revolverből a levegőbe lőtt. Oriási tömeg verődött össze, egy hadnagy is oda szaladt az éjjeli őrsze színhelyére és igazolásra szólította fel a garázda altisztet. Ez a felelet helyett a kocsiba ugrott és elhajtatott. A közönség felháborodva tárgyalta még sokáig a vakmerő katonák magaviseletét, amelynek bizonyára szomorú következménye lesz a békés polgárokat inzultáló itthon hősködőkre.

— Házasság. Schwarcz Borcsa Salamon István tüzérlőhadnaggyal házasságot kötött.

— Súlyos halaset a vinga állomáson. Vinga község állomásfőnöksége telefonon értesítette ma az aradi rendőrséget, hogy a déli előtti folyamán 10 óra 10 perckor Aradra érkező személyvonattal egy az állomáson súlyos lábtörést szenvedett embert hoznak be. Az állomáshoz a rendőrség részéről Vida Vilmos felügyelő és Kovács Károly detektív mentek ki a mentőkocsival. A jelzett vonattal meg is érkezett Kosa Izrael 84 éves vinga parasztember, aki — előadása szerint — reggel a vasúti állomáson egy tehervonat előtt keresztül akart haladni, lehet, hogy a mozdonyvezető sipolt is, de ő nagyot hall és így nem hallotta a figyelmeztető jelzést. Az elütés következtében bal lábszártörést szenvedett. A rendőrség intézkedésére a mentőkocsin a szerencsétlenül járt embert beszállították a közkórházba.

— László Fülöpöt tizenegy évi fegyházra ítélték az angolok. A Világ mai száma egy Angliából most visszatért fiatal magyar festőművész elbeszélése alapján közli, László Fülöp angolai viszontagságait. László Fülöp tudva levőleg a háboru elején felvette az angol állampolgárságot és fia beléptek az angol hadseregbe. 1916-ig szabadon élt és nyugodtan dolgozott. Akkor azt a vádat emelték ellene, hogy senileges konzulátusok után politikai titkokat árult el a monarchiának. El is fogták egy Horn Árpád nevű embert, akinél állítólag László Fülöpre kompromittáló irások voltak. Ekkor hirtőnbe csukták, ahol nyolc hónapig sanyalódott. 1917. márciusában a parlament titkosa ítélték Lászlót, mint hazaárulót tizenegy évi fegyházra ítélték. László Fülöp közheniárása mintétték meg életét.

— Fiumében 20.000 liter petrolumot loptak. Fiuméből jelentik: Nagyarányu lopást fedezett fel a fiumei rendőrség. Deranja Dániel fiumei fiatalember és Vuicce Vie Péter osztrák pincér hosszabb időn át dézsmáltak a kikötőben horgonyzó katonai uszályt, amely petrolummal volt megrakva. A lopásban az uszályhajó több alkalmazottja segédkezett. Hosszabb időn át összesen 9 benzines vashordót, 4 fahordót és egy 100 literes bádóg tartányt toltottak meg kőolajjal és szállították el a hajóról. Összesen 20.000 liter petrolumot loptak amelyeket dalmácia heiségekből adták el literjé 8—10 koronáért. Összesen 13.000 koronát szedtek össze a tolvajok a petrolumért. A lopásból kifolyólag elfogták Stefanich Viktor tengerészkapitányt is, aki szintén részt vett a petrolumnak Dalmáciába való csempészésében.

— A hagyma és petrolum bejelentések. Felszólítottam a hatósági cikkeket árusító kereskedőket, hogy úgy a hagyma, mint a petrolum bejelentési lapokat alulírott hivatalban a kerületvezetőknél legkésőbb f. hó 20-án délig okvetlenül adják le, mert a jelentkezés határidő már lejárt. — A közéletmeztési hivatal vezetője.

— Cigányzene a Városi Kávéházban. A Városi Kávéházban Almay Laci 28-as vadászokból álló jóhírnevű cigányzenekara gyönyörködteti már napok óta a közönséget. A kávéházi tulajdonosnak sikerült megállapodást létesítenie a zenekarral, amelynek precíz játéka és műsorainak gazdasága kellemes meglepetést kelt.

— Az első ingatlanforgalmi jóváhagyások Aradon. Arad város közigazgatási bizottságának mezőgazdasági albizottsága Barabás Béla főispán elnöksége alatt tartott ülésében legelső ízben foglalkozott a város határában gazdát cserélt ingatlanok vételével a birtokpolitikai rendelet értelmében. A bizottság valamennyi elvéje került adás-vételi szerződést jóváhagyott és rávezette az okmányokra az engedélyt, amelynek alapján a telekkönyvi hatóság az átírást végrehajtja. Az ülésen Nikolics Géza, Kádas Lajos, a gazdasági felügyelő helyettese és Angel István dr. főjegyző, előadó vettek részt. Jóváhagyták a következő eladásokat. A Frick-féle téglagyárat megvette a hozzá tartozó 16 hold 350 négyszögöl területtel Braun Gusztáv 350.000 koronáért. Tóth József eladta 1 hold 924 négyszögöl szántóját Bozsik Lajosnak 16.000 koronáért, Dobró József eladta 5 és fél hold szántóját Dobró Pálnak 24.000 koronáért, Gyene Ferenc eladta 10 hold 224 négyszögöl szántóját Ungurean Jánosnak és nejének 42.000 koronáért, Prodanovits Demeter 1 hold 1031 négyszögöl területét eladta 6.600 koronáért Arsenovics Vászának, Jaszló Sándorné eladta 8000 koronáért 1 hold 1006 négyszögöl földjét Dezsői Jánosnak és ugyanakkora területet ugyanazon árért Bánnyász testvéreknek.

— Száz vagon burgonyát kapott a város. Annak idején Löcs Rezső helyettes polgármester bejelentette a közlelmezési miniszteriumnak, hogy a város közellátására 300 vagon burgonya szükséges és kérte annak kiutalását. A kiutalást már azóta a közellátási vállalat több ízben megsürgette, de sajnos, mindig eredmény nélkül. Ma végre azután telefonon jött értesítés a Burgonyaközpontról, hogy Arad közellátása részére egyelőre 100 vagon burgonyát utaltak ki, amely a jövő hónapban már meg is érkezik. Löcs Rezső a burgonyát aránylagosan fogja a közönség rendelkezésére bocsátani.

— Felakasztotta magát. Héjas Mihály 75 éves Sága Drégely-utca 15. szám alatti lakos ma reggel szobájának ajtókilincsére akasztotta föl magát. Az öngyilkosságot vasutas fia vette észre, aki reggeli szolgálatra indult hazulról. A helyszínen Stauber Andor dr. tisztiorvos és Kovács Antal gájl rendőrkapitány jelentek meg. A vizsgálat kiderítette, hogy tettét gyógyíthatlan betegségében követte el.

— Elfogott zsírcsempész katonaszökevény. Brassóból jelentik: A brassói határrendőrség a minap az egyik brassói szállóban elfogta Kramer Lajost, aki ellen a kassai katonai rendőrség még a múlt hónap folyamán körözölevelet adott ki. Kramer, aki szökött katoná, őrmesternek adta ki magát és rengeteg szélhámosságot követett el. Már ismételtelen elfogták, de mindannyiszor sikerült megszöknie. A legutolsó alkalommal úgy szökött meg, hogy a kísérő katonákat kábítószerral elaltatta. A nyomozás során kitént, hogy Kramer Brassó környékén is számos bűncselekményt követett el. Megállapították, a többi közt azt, hogy egy századparancsnok nevére kiállított zsírszállítási igazolvány segítségével az igazolvány szállítási adatainak meghamisítása után 400 kilogramm zsírt csempészett ki. Beismerte még, hogy állandóan csempészettel foglalkozott, az utazásokhoz szükséges okmányokat maga gyártotta és ilyen hamisított nyílt parancscsal jött Brassóba is. A szélhámosság kéregerítéséről telefonon értesítették a kassai katonai rendőrséget.

— A gyufacsalogat szembesítik a károsultakkal. Budapestről jelentik: Dr. Kiss István rendőrkapitány ma reggel kilenc órakor kezdte meg az elfogott gyufacsalogat szembesítését a károsultakkal. Elsőnek a Weisz testvérek Laudon-utcai cég főnökét hallgatták ki, akitől több százezer koronát csaltak ki a Wassermann testvérek. Mikor Wassermann Illéssel szembesítették, az első pillanatban a Weiss cég főnöke nem ismert rá, később azonban, midőn beszélni kezdett, hangjában hasonlóságot talált annak a hangjával, aki neki a gyufacsalogat ajánlotta. A szembesítés azért is nehéz, mert Wassermann Illés a család elkövetésekor rövidre nyírt kecskeszakállt viselt. A rendőrség most nem engedi a foglyot beterválkozni és azonkívül civilruhába is öltöztetik, így remélik, hogy a szembesítések eredménnyel fognak járni.

— A gyufa maximális ára és annak prompt eltűnése. A magy. kir. miniszteriumnak 1544—1918. M. E. szám alatt a gyufakészletek zár alá vétele, igénybevétele és a gyufa legmagasabb árának megállapítása tárgyában rendelet alapján Löcs Rezső, a közlelmezési hivatal elnöke felhívja mindazokat, akiknek birtokában 50.000 doboz, vagy annál nagyobb mennyiségű gyufakészlete van. Készleteiket 1918. évi szeptember hó 14-ik napján való megállapítás szerint ajánlott levélben a Gyufaipari Szövetségnél Budapest, Andrásy-ut 102. szám alatt bejelentésük. Ezen gyufakészletek zár alá vétetvén, ezen gyufák csakis a Gyufaipari Szövetségnek a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyott utasítása szerint hozható forgalomba. A gyufa szállítása igazolványhoz lévén kötve, annak kiadását a Gyufaipari Szövetségnél kell kérni. A gyufa legmagasabb ára a fogyasztóval vagy közvetlen forgalomban fenti miniszteri rendeletet a következőkben állapítom meg: — Mindenféle svéd és rózsza szalon dobozonként 8 fillér. 46-os rózsza szalon gyufa tokonként 11 fillér. 56-os rózsza vagy kénes gyufa tokonként 12 fillér. Eltérő minőségű oly gyufáért, mely külföldi eredetű, szintén csak a fenti legmagasabb árak követelhetők. Egy-egy vevőnek egy alkalommal 10 doboznál (toknál) több gyufát eladni tilos. A gyufarendeletnek egyéb rendelkezései a Budapesti Közlönynek szeptember hó 12-én megjelent 207. számában található. Természetes, hogy Aradon sehol gyufát nem kapni és ez a rendelet sem jobb a többinél, amelynek az a következménye, hogy az áru eltűnik a maximális után.

— Káposztát árúsít a város. Felhívom a közönséget, hogy télikáposzta szükségletét írásban 3 napon belül, mindennap délután fél 3-tól 5 óráig a Hszthivatalban a kerület vezetőknél legkésőbb f. hó 21-én délután 5 óráig annál is inkább jelentse be, mert a későbbi jelentkezéseket figyelembe nem vehetjük. A közlelmezési hivatal vezetője.

— Éjszakai kaland. Budapestről jelentik: Klein Manó pálócsi kereskedő tegnap megjelent a főkapitányságon és a következőket adta elő: Az elmúlt héten a kisleányát vesztett kutyája harapta meg odahaza. Ő felhozta a leányt a Pasteur-intézetbe, ahol azt mondták, hogy a gyógykezelés néhány napig tart. Ő a Pasteurban hagyta a gyermeket, maga pedig a Royal-szálló harmadik emeletén vett ki szobát. Tegnap este a Royal-orfeumba ment szórakozni, előadás után pedig vacsorázni az orfeum kávéházába. Itt fiatalemberekkel ismerkedett meg, akik közül az egyik hozzácsatlakozott azzal, hogy ő is a Royalban lakik a harmadik emeleten. Együtt mentek haza, ő hamar lefeküdt, becsukta az ajtót és 5400 koronát tartalmazó pénztárcáját a feje alá tette. — Hajnal felé valami nesze fölríadt és rémülten vette észre, hogy az ajtó, amit ő becsukott, nyitva van és a párnája alól hiányzik a tárcája. Felkapta ruháit, lefutott a portáshoz és elmondta a fiatalemberrel való ismeretséget és hogy arra gyanakszik. A portás emlékezett is egy fiatalemberre, aki egy órája ment ki a szállóból és a Déli vasutról induló vonatok felől kérdezősködött. A rendőrség Klein Manóval együtt kimentek a pályaudvarra keresni az ismeretlen artistát, de nem találták meg. A nyomozás folyik, hogy a pálócsi kereskedő által előadott különös kaland mennyiben felel meg a valóságnak.

— Kontárak végzik a villanyszerelést. Tudomásomra jutott, hogy a helybell lakosság lakásában, üzlethelyiségében stb. a villanvilágítási vezeték és felszereléseket igen gyakran olyan egyénekkal — tanoncokkal, facér segédekkel, napszámosokkal, vagy ismeretlen katonákkal — szerelteti fel, akiknek iparijog-sítványuk nincs. Sűrűn előfordul, hogy ily estekben bűnös uton szerzett vezeték és szerelvények lesznek felszerelve, de ezen kívül igen gyakran az elvégzett kontár munka is olyan silány, hogy az aradi villamossági r.-t. a fővezetékbe való bekapcsolást el sem végezheti. Felhívom ennél fogva a lakosságot, hogy minden esetben, amikor a 3382—1917. M. E. sz. rendelet 2. §-a értelmében hivatalomhoz vilamosvezetékbe való bekapcsolás, vagy vezeték kibővítés iránt folyamodik, kérvényében jelölje meg azt az iparost, aki a bevezetést felszereli. Egyben pedig óva intem a közönsé-

get, hogy iparijog-sítványval nem bíró ismeretlen, gyanús egyénekkal, avagy katonákkal tanoncokkal, napszámosokkal stb. villanyszereléseket ne szereltesse, mert míg egyrészt kiteszi magát annak, hogy az esetleg bűnös uton szerzett anyagokért a tettessel együtt bűnvádi uton fog felelősségre vonatni, másrészt oly helyzetbe kerülhet, hogy a villanygyár a bekapcsolást hatósági engedély dacára sem fogja eszközölni. Green Nándor, főkapitány.

— Szabad-e használni a „Központi Aranybevéltő” cég jelzést. Brandes Dávid, József főherceg-uti ékszerész Grumáz László rendőrbíró gyors és tömeges vásárlásra ingerlő hirdetések közzététele miatt, valamint azért, mert üzletét a valóságnak meg nem felelő elevenzéssel látta el, pénzbüntetéssel sújtotta és kötelezte a gyors elárulásból befolyt összeg 10%-nak megfizetésére. Az ítéletet a tanács helyben hagyta, a kereskedelmi miniszter azonban felmentette Brandest a tömeges elárulás kihágásának vádjától, minek következtében a 10 százalékos megfizetése elmarad. Az ítélet többi részét helyben hagyta a miniszter. Brandes képviselője, dr. Nagy Sándor informálódott az ügy referensénél, báró Kéthly Károly miniszteri titkárnál, valamint dr. Csécsy József miniszteri osztálytanácsosnál és miután ezektől azt a felvilágosítást kapta, hogy amennyiben a cím kitiintetése a törvényszéki cégbejegyzésének mindenben megfelelően fog megtörténni, ez esetben kihágás fenn nem forog. Brandes most bejelentette a rendőrbírósnak, hogy a „Központi Aranybevéltő” Ékszerész-címzést nevével együtt cégtábláján és hirdetésményeiben továbbra is használni fogja, mert ezáltal kihágást el nem követ.

Páris bombázásának halottjai.

(Szaporítják az ontento csapatokat.)

Berlin, szeptember 17. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati harctér: Ruppertrónörökös hadsereg: Flandriában élénk felmerülő tevékenység. Yperntől délre meghiusultak az ellenség részleges támadásai. A csatornaállás mentén pomerániai gránátosok Fouchy-Conde közelében az ellenség ellen intézett megújított előretöréseik alkalmával foglyokat szállítottak be. Havrincourt vidékén a tüzérségi tüzelés komolyan ideiglenesen nagy heveséget ért el. Gyalogosági harc nem volt.

A német trónörökös hadsereg: Az Aisne mellett és az Aisne között tovább tartottak az ellenség heves támadásai. A Vauxaillontól keletre levő magaslatot, amelyen az ellenség megvetette a lábát, visszafoglaltuk. A Laffauxtól keletre vezető út mentén az ellenség visszazorított hadainkat. Az ellenség délután a leghevesebb tüzérségi tüzelés után újra támadásra tört elő. Támadásai azonban meghiusultak. Itt harcoló hannoveri, braunschweigi és oldenburgi tartalékos csapatok ellentámadásai folytán este vonalainkat részben ismét előretoltuk. A dél felől csatlakozó ötödik brandenburgi gyaloghadosztály visszaverte az ellenségnek többször páncélos kocsikkal támadott, támadásait. Vailly déli részén tovább tartottak a csatározások. A Champagnei Ripontól délre visszavertünk egy ellenséges előretörést.

Gallwitz tábornok hadsereg: A Champagnei Lorrainen. St. Filoire mellett és Janvilletől nyugatra sikeres vállalkozásokat végeztünk. Az ellenség részleges támadásokat, a melyek Hamont és Thiacyrtól északkeletre indultak, meghiusítottunk. A tüzérségi tevékenység az ellenség tüzelésre szorítkozott. Tegnap negyvennégy ellenséges repülőgépet lőttünk le. Lörzer főhadiszállásán ötödik és Thuy hadnagy harmincadik légi gyalogságot aratta. Ludendorff. (Miniszterelnök) sajtóosztálya.)

Párisból jelentik: Annál a repülőhadiszállásnál, melyet éjszaka német repülőgépek hajtottak végre Páris ellen, a fővárost elárásztották tüzeléssel, lelőtt egy német repülőgépet. A teletől lelőtt repülőgép romjai a várostól északra fekvő egyik helység közelében zuhant le. A szerelvények, egy tiszt és két katonát holtan hagytak ki a romok alól.

Párisból jelentik: Troubats, a francia squestura helyettes vezetője Párisnak német repülőgépeket való óriási mennyiségben bombázása aláírásával meghalt.

Zürichből jelentik: A Morgen Zeitung szerint híre jött, hogy a legutóbbi napokban a szövetségesek főhadiszállásán Poincaré elnökével haditanácsot tartottak, melyben a legfőbb hadvezetőség is résztvett. A haditanács híre szerint többek között a nyugati fronton álló csapatok szaporításával foglalkozott és fontos hadiintézkedéseket hozott.

LEGUJABB HIREK.

— Windischgrätz és a magyar kormány válsága. Bécsből jelentik: A hivatalos jelentésekkel szemben, melyek Windischgrätz Lajos herceg közléseivel és Szerényi József báró kereskedelmi miniszter kihallgatásáról kapcsolatban arról számolnak be, hogy folyó ügyekről tanácskoznak Bécsben, mindenki tudja, hogy mégis válság van és először a magyar politika jutott krízisbe. Windischgrätz feltűnően sokat tárgyal Bécsben és egyre gyakrabban van alkalma nézetéről előadást tartani a királynak. Természetes, hogy mindezt, amit Windischgrätz és Szerényi terveztek, csak akkor kerülne a sor, ha Wekerle nem tudná kooperáció alapon a többséget megtartani és ennek a többségnek a bizalmát megszerezni, mert ha igen, akkor ő marad továbbra is miniszterelnök és a kooperációban a titkos misszióval járó Tiszával együtt a munkánál egy része nyíltan újra felülkerekedik. — Windischgrätznek nem tettett a munkapárt ügyeitől való függés és innen van a válság, a lemondás, a Bécsbe költözködés és a különféle megbízások ügye. Kétségtelenül megállapítható, hogy Wekerle és Windischgrätz között minden rendben, de ezért ha nem kerül is fel a helyzet, Windischgrätz már is gondoskodik. Ma már odáig nőtt ez a tudat, hogy egyszer a király személye körül miniszternek, mások miniszterelnöknek is emlegetik még pedig — és ez a legfontosabb — nemcsak Magyarországon.

— A bán kinevezése. Bécsből jelentik: Jól értesült körök úgy tudják, hogy Unkelhauser Károly horvát miniszternek horvát banná való kinevezése küszöbön áll.

KÖZGAZDASÁG.

— Bécsi tőzsde. Bécsből jelentik: A tőzsde ma teljesen az osztrák-magyar békejegyzék hatása alatt volt. Kezdetben tartózkodó magatartást tanúsított, mivel az entente országaiól érkező hírekre vártak. Minthogy azonban a forgalom folyamán felszerelési értékekben nagyon sok tehermentesítő eladás történt, ezeknek az értékeknek az árfolyama 10—12 koronával esett. Semleges államokból valóink jelentékeny emelkedéséről érkeztek hírek. Az osztrák-magyar jegyzékkel kapcsolatosan kedvező benyomást tettek.

— Budapesti tőzsde. Budapestről jelentik: A három napi szünet után ma nyílt meg újabban a tőzsde és az üzletforgalom megindult. A szünet ideje alatt történt a külügyminiszter nagyjelentőségű békeakciója és többé-kevésbé ismereteseé vált az a felfogás is, mellyel az ellenséges és a barátságos külföld a béketárgyalásokra irányuló felhívást fogadta. A kontremín magyarán bíró eladásokkal vezette be az üzleti forgalmat. A külső és a helyi értékek piacán egyformán lángha volt az irányzat és a lánghaság az üzlet végéig tartott. Amikor pedig már lecsöngettek és a tőzsde forgalma megszűnt, csak aztán jutott erőre egy kis javulás, úgy, hogy néhány papír zárlati áránál magasabban kelt el. A mai árváltozások a következők: Magyar hitel 1371—50, Osztrák hitel 898—889, Fabank 962—41, Agrár bank 1062—41, Hazai bank 644—20, Magyar bank 968—58, Kereskedelmi bank 6140, Konkordia 890—85, Viktoria 1810—1800, Beocsini 1226—1190, Salgótarjáni 1290—60, Ganz-Danubius 4390—350, Rimamurányi 1179—55, Adria 1820—800, Atanika 1390, Államvasút 1068—38, Klond 686, Nasic 3315—3250.

LEGUJABB.

Wilson nem enged békét. — Az entente nem enged hadicéljaitól.

Washington. Wilson köztársasági elnök fog ki-bocsátani, amely hangvételű fogja, hogy a háború egyelőre feltétlenül folytatni kell. Nehány szenátor ellenében a javaslatát, amely fegyverszünet lehetőségeitől szól, az entente érdekében visszafogja kihelyezni.

Rotterdam. A Newyork Sun azt írja, hogy a szövetségesek bármikor felélnék a Berlin jegyzékére és utatnak Wilson kezébe felkötésére. A Newyork Times az első békejavaslatnak nevezte a jegyzéket és nem tudja elképzelni, hogy azt elutasítsák.

Genf. A Hava-üggyel kapcsolatos jelentés szerint az orosz francia pártok úgy nyilatkoztak, hogy a monarchia békéjéig az elutasítandó. Az entente hadicéljait megfogalmazásukkal nem lehet megváltoztatni. Clemenceau és Pichon közlése szerint a lapokban, hogy egyetlen szenátor hatalmat sem hajlandóak fel, hogy a jegyzékre választ adjon.

Genf. A több hetes fegyverszünet létrejöttét a szenátorok kevés reménytel tárgyalják és nagyon kétségbeesnek tartják, hogy senki sem jövedél a világ felé csak a nemzetek szövetsége után jöhet létre, melynek elnökségét Wilsonnak ajánlják feladni.

London. Itteni politikai körök szerint a Berlin jegyzék teljesen önálló lépés, mely a monarchia belső viszonyaiból fakad és feltétlenül önmagában áll a nyugati front eseményeivel és a monarchiának a nyugati fronton harcban álló csapatainak részvételével. A béke kísérletét a legnagyobb bizalmatlansággal kell fogadni, természetes, hogy Ausztria-Magyarország a béke híresztelését, de nem adhatunk neki

más tanácsot, — mondják ezek a politikai körök — mert egy kezünkkel nem foghatunk két halálfejet. — Wilson, Lloyd George, Balfour és az entente vezetőinek beszédeit, melyekből megállapíthatók az entente hadicéljai.

Berlin. A Rostor-üggyel kapcsolatban arról ad hírt, hogy a német kormány a belga kormánynak külön békejavaslatot tesz. Berlini illetékes helyen nem tudnak erről és ha megtörtént volna, akkor az egy hivatalon, felülően közvetítőnek a munkája.

Páris. (Havas.) A Bourbon palotában, ahol a vasárnap délután megjelent néhány képviselő, kijelentették, hogy Franciaországnak és szövetségeseinek hadicéljai ismeretesek: a hazai sérthetősége, a világ összes népeinek felszabadítása és az okozott károk jóvátetele. Ezeket a célokat 1916. decemberében az Egyesült Államoknak a háborúban lépése előtt Wilsonnak át nyújtott jegyzékben pontosan megállapították. *Ellenségeink, akik ma már elgyengültek, többé a fegyveres győzelemmel elérhető békét nem tartják lehetségesnek.* Mi nekünk más a nézetünk. Franciaország és szövetségesei nem kételkednek abban, hogy dicső seregeik programjuknak, melynek megváltoztatásáról szó sem lehet, megvalósítását biztosítsák. Fogadják el ellenségeink programunk tartalmát és nemzetközi értekezlet összeülése nem szükséges.

Berlin. A Wolff esti jelentése: Az Ailette és az Aisne között az ellenség újabb támadásait megghusultak, a front többi részén nincs újság.

— A Kereskedelmi Bank felévi mérlege. Nagy bankjaink sorában ezúttal a Kereskedelmi Bank felévi mérlege világít rá a megdöntöhetetlen igazságra, hogy a túlszaporított korlátozó rendszert hatalmas arányokban fejlődő gazdasági életünk el fogja tiporni. Hogy szabad megrogzítani az expanzív lendületet? — amikor ize, a Kereskedelmi Bank első félévének tiszta nyeresége a múlt évi áthozat tekintetébenélkül 13,394.022 korona 54 fillér, ami több mint 3 millióval nagyobb a tavalyi első félévben kimutatott 10.1 millió tiszta nyereségnél. A tavalyi első félév 28 milliárdjával szemben ez év első hat hónapjában 38.2 milliárd volt a forgalom. Az ugynevezett tiszta betétek az év első felében közel félmilliárdtal emelkedtek és elérték az 1.445 millió koronát. Feltűnő a jelző- és közszéki kölcsöntulajdon nagy fejlődése, a címletek össziforgalma elérte a 615.7 millió koronát és a félévi folyósítások összege 32 millió. Adók címén az elmúlt félévben éppen kétszer akkora összeget fizettek ki, mint a tavalyi félévben. Működőkönységi célokra 2.7 millió koronát fordítottak. Az üzlet óriási arányú fejlődése mellett sem vált szükségessé 67 ezer koronánál nagyobb összegnek leírása.

Az újszülött wieni gyerekek.

(Elszöveget az Asov. Igazgatóságának.)

A napok már megvannak számlálva, amikor e szép országnak ezen boldog helyétől búcsút veszünk. Szívem sugallatát követem, amidőn a válás pillanatában Újszülött wien lakosságának nyilvános köszönetet mondok mindazon szeretetért és közmondásos magyar vendégszeretetért, melyben minket oly megható módon részesített. Ez a hat hét úgy a gyermekekre, mint reám nézve is életünknek állandó és legkedvesebb emléke lesz. Midőn mi egy idegen országnak fiai bizonyos előítéleteknél fogva nem csekély aggodalommal megérkeztünk, a község plébánosa e szavakkal fogadott bennünket: „Kedves gyermekek! Megnyugtatóstokra német anyanyelveteiken, de igaz magyar vendégszeretettel fogadunk és köszöntünk benneteket.” E szavak meglepő pontossággal teljesebbé is mentek. Valahányszor a gyermekeket, hogy életük iránt megkérdeztem, boldogságtól csillogó szemekkel

és mosolygó ajkakkal mindig azt felelték: „Ó, nagyon, de nagyon jól!”

Kiváltságos és elsősorban mély hálafelek fejezem ki a rendező-bizottság mélyen tisztelt tagjainak, fokozottan a bizottság elnökének és hölgytagjainak, akik fáradságot nem kímélve annyi önzelen szeretettel gondoskodtak elhelyezésünkről.

Nem mulasztom el, hogy nyilvánosan meg ne köszönjem az Asov mélyen tisztelt igazgatóságának azt a páratlan előzékenységet, amellyel lehetővé tette, hogy vonalaim majdnem ingyen kirándulhattunk és megismerhettük e szép országnak kincseiben és természeti szépségeiben gazdag néhány vidékét. Mint Brádnak aranybányáit, ahol a bányaintézettség előzékeny kalauzolása mélyen meghatott minket; Világos történelmi várromjait; Aradnak kulturális és történelmi nevezetességeit; Aradvármegyének idilliikus nyaralóhelyét, Menyházát, ahol a gyermekek az igazgatóság páratlan vendégszeretetéből egy igazán felejthetetlen napot töltöttek el.

A magyar vendégszeretethez ezen számos és megható jelei, amelyeket oly hálásan és mindenkitől tapasztaltunk, a nyomornak és szenvedésnek e napjaiban világító sugar, mely a magyar és osztrák szomszédnépeknek kölcsönös megbecsülését és megértését mutatja nekünk. Mig szláv anyanyelvű osztrák polgártársaink ezrei az ellenség soraiban élet-halál harcot vívnak ellenünk áruló módon, addig magyar szomszédaink osztrák gyermekeket fogadnak be és testvérek gyanánt, keblükre ölelik azokat és táplálják őket, mintha azok vér az ő vérukból volnának. E nemes tettükkel a magyar anyák is hervadhatatlan győzelmi pálmát fognak maguknak abba a koszoruba, melyet a hősi magyar férfiak a világháború e legborzalmasabb öldökülésében maguknak felülmúlhatatlan vitézségükkel kiérdemelték.

A gyermekek ifjú szíveikben a magyarság iránt élesztett hálát és szeretetet életük végéig fogják megőrizni. Ezek az érzelmek fogják a kétfős monarchiának legnagyobb két nemzetét, a magyart és osztrák németet kölcsönös megértésben és megbecsülésben felbonthatlanul összekapcsolni.

Dr. Franke Xav. Ferenc középisk. tanár.

Eladó szőlők

Íránt érdeklődők írhatnak
Sohatteles Ügynökséghez
 Lagos-A. Telefon 16. Előjegyzések díjmentesen. Mindenemti áru közvetítése.

19517-1918. kh.
HIRDETMEY.

A m. kir. Ministeriumnak az egyes vegyészeti nyersanyagoknak és termékeknek a vámkülföldről való behozatala tárgyában kelt 3410-1918. M. E. sz. rendeletét a következőkben természetű közhírré:

Vámkülföldről a magyar szent korona országainak területére a jelen rendelet életbelépeése után behozott alább megnevezett áruk a belföldön kizárólag csak a Magyar Vegyészeti Kikereskedelmi Részvénytársaság (Budapest, V. Mária Valéria-ut 13.) által hozhatók forgalomba. Ezek az áruk a következők:

Borax és borvegysületek: Kénkovárd, kénfalepároló ipari termékek, az ecetsav és a faszén kivételével: cörkö és borkósav; mojlékszen vasgálic, rézgálic, toluol, fenol, naftalin, xylof; gyogyszerek és droguák a m. kir. ministeriumnak a gyogyszerek és gyogyszerkészitmények forgalmának szabályozásáról kiadott 21600-1918. M. E. számú rendeletében felsorolt „Nyilvántartott gyogyszerek” kivételével: lykpodium azok a vegyészeti termékek, amelyek az osztrák-magyar monarchia két állama szerződéses vámtarifájának 622 tétele alá esnek. Ásványi foszforok, kénsavas ammoniák, japán kámfor.

Aki a jelen rendelet valamelyik rendelkezését megszegi az — amennyiben eseteleménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kibágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Arad, 1918 évi augusztus hó 21-én.
 Bittner, főkapitány h.

20575-1918. kh.
HIRDETMEY.

Az utóbbi időben a kutyamarások rendkívül sűrűn fordulnak elő, a mi annak tulajdonítható, hogy az ebirtató gazdák az ebirtásra vonatkozó szabályrendeletben előírt ebirtási szabályokat nem tartják be.

Miután az ebirtásra vonatkozó 15046-442-916. számú szabályrendelet szabályszerzően közhírré lett téve, ernélfogva ismétellen felhivom az ebirtató tulajdonosokat, hogy a kutyáikat a szabályrendelet 24, 27 és 28 §§-ai értelmében a házon kívül az utcára csakis a marás lehetőségét kizáró szátkosárral és pórázzal ellátva vi-gyék magukkal. Vásárra, sétányokra, valamint társas kocskra, vendéglő, kávéház, cukrászda és egyéb nyilvános helyekre pedig kutyákat vinni tilos. E tilalom betartásáért nemcsak a kutyva birtokosa, hanem az illető helyiség tulajdonosa, bérlője, illetve a társas kocsi alkalmazottai felelősek.

A szabályrendelet következményeinek betartását ellenőriztetni és a mulasztó tulajdonosokkal szemben szigoruan eljárni fogok.

A szabályellenesen talált kutyák haladéktalanul ki lesznek irtva.

Arad, 1918. évi szeptember hó 2.
 Green, főkapitány.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 lteres füvegnek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmulik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít!! Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.
 Peppo hintőpor „ „ „ „ „ 1.50 korona.

Hajós Árpád gyogyszertárában

Arad, Andrássy-tér 22. szám.

584-1918. ügyszám.
ARVERÉSI HIRDETMEY.

Alulírott Török Árpád világi kir. közjegyző ezennel közhírré teszem, hogy Fekete Gyula pankotai lakos megkeresésére nevezett pankotai pincéjében tároló 120 hektoliter bor Guttmann Lajos borkereskedő cég késedelmes vevő kárára, veszélvére és költségére Pankotán árvereltető pincéjében közbenjöttem mellett 1918. (ezerkilencszáz-tizennyolc) évi szeptember hó 23. (huszonhárom) napján délián 3 (három) órakor nyilvános árverésen a legelőb-bet ígérőnek közpénzfizetés mellett eladatni fog.

Árverési vevő a megvett bort saját hordóiban szeptember hó 27. (huszonhét) napjáig köteles elszállítani.

A vételt illetéket vevő fizeti. Az árverezendő bor árvereltető pincéjében Pankotán bármikor megtekinthető.

Kelt Világoson, 1918. évi szeptember hó 16. napján.

Török Árpád,
 világi kir. közjegyző.

6732

19925-1918. kh.
HIRDETMEY.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. Kereskedelemügyi miniszter ur 65402-918 K. M. sz. rendeletével a gyufa gyártásával foglalkozó vállalatok kényszer-társulását rendezte el s e célból Budapest székhellyel „Gyufaipari Szövetség”-et alakított, melynek célja a gyufa gyártásához szükséges nyersanyagok és félgyártmányok beszerzése és a szövetség tagjai között való felosztása, a gyufa forgalom behozatalára, igénybevitelére, árára, valamint a kivitel és behozatal szabályozására vonatkozó javaslatok megtétele és a kereskedelemügyi miniszter utasításainak végrehajtása.

A rendelet teljes szövege hivatalom iparügyi osztályában, az érdekeltek részéről a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Arad, 1918. augusztus 17.
 Green, főkapitány.

OHOHOHOHOHOHOHOHOHOHO

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1918. évi jun. 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
 Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12.00
 Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.06
 Személyvonat délután 8.19

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.58
 Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
 Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.58
 Személyvonat este 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.00
 Személyvonat délután 1.18

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
 Személyvonat este 7.38

Aradról Ujszentannára indul:

Délelőtt 8.26
 Délután 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Délelőtt 9.10
 Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e. 8.15
 Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e. 9.08
 Este 6.58

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32
 Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.53
 Vegyes vonat délután 4.29

Mezőegyházról Kétegyházára indul:
 Reggel 8.37
 Este 6.20

Kétegyházáról Mezőegyházra indul:
 Reggel 6.10
 Délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind. :
 Délelőtt 9.26
 Este 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind. :
 Reggel 6.00
 Délután 4.00

Borossebesről Menyházára indul:
 Vegyesvonat délelőtt 9.00

Julius 1-től — augusztus 31-ig:
 Vegyesvonat délután 4.45

Menyházáról Borossebesre indul:
 Vegyesvonat délután 2.39

Julius 1-től — augusztus 31-ig:
 Vegyesvonat délután 2.39

Könyvnyomdal

tanulóleányok felvétetik.

jöftzetéssel

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Viszketegséget,

szőmört, ruhát a legyorsabban emulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti, törvényesen védett

„Skabofom-Kenőcs”

Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti poosotes Dr. Fleisch-féle: kérjünk. Próba tőgoly 3.— k. nagy tőgoly 5.— k. Csafádi adna 12.— k. Kapthát Araden. Hajós Árpád gyogyszertárában, Andrásy-tér 22. Vételre a „SKABO-FORM” védőjeve be-ellen. 7151

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölygeknek hogy a rezuk és ajkuk üde, piros színét visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy füvegnek ára 3.— korona.

Gyöngyfóhér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utó-ize igen kellemes. Ára 1 korona.

Hajós Árpád gyogyszertárában

Arad, Andrássy-tér 22. szám.

Poloskák

irtására egyedüli biztos szer a

„Phenolsav”

1 füveg ára 3 korona.

Legjobb tápszer

gyermeknek és felhóttéknak egyaránt a

Mak-kávé

darálva, pörköltve

1/2 kgros csomag 6 korona.

